

mingen omtrent de hoogte van het water in de onderscheiden riviertakken en zeeboezems; bevattende tevens de beschrijving van een zeer eenvoudig werktuig, door hetwelk de hoogte van het water, de streek en kracht des winds gedurende nacht en dag zich zelve aanteekenen.

Verhandeling over de Schutfluisen, behelzende een ontwerp, om door eenen eenvoudigen toefstel aan de Schutfluisen de belangrijke eigenschap te geven, dat, bij de doorschutting, het schutwater voor een groot deel weder op den bovenboezem terug gevoerd worde.

Verhandeling bevattende aanmerkingen over het nemen van proeven met modellen van werktuigen in het algemeen, en verflag van de zoodanigen, als in het bijzonder genomen zijn met een model van den toefstel, door welken de schutfluisen de belangrijke eigenschap kunnen verkrijgen, dat, bij de doorschutting, het schutwater voor een groot gedeelte weder op den bovenboezem terug gevoerd wordt.

Verhandeling getiteld: Onderzoek omtrent het vereischte vermogen van zijdelingsche afleidingen der rivieren.

Verhandeling getiteld: Voorstel van een Spiraal Mikrometer voor het meten van afftanden, kleine hoeken en zeer kleine voorwerpen.

Hij begon op zijn achttiende jaar in deze stad zijne waterbouwkundige werkzaamheden. Reeds in 1788 en 1789 befteedde hij zijne dienst aan het bedijken der Schorren van Hulst, Axel en Sas van Gendt; in 1790 aan de haven van het Nieuwe Diep; waar zijn vindingrijk vernuft eene schutfluis deed bouwen, waarvan de modellen onze voornaamfte stichtingen van natuur- en waterbouwkunde verrijken. Na 1795 werd hij belast met het opperbestuur van al de waterbouwkundige werken in de noordelijke afdeeling der Marine, en klom, langs telkens hooger trappen, in 1808 op tot aan het Algemeen Bestuur van den Waterstaat, waarin hij in 1811 werd gehandhaafd. Immers NAPOLEON, wiens wiskundig genie GOUDRIAANS ontwerp om *Amsterdam* van versch water te voorzien, na rijpe beproeving door deskundigen, en bij het mondeling ontvouwen

zoo zeer waardeerde, dat hij hem twee dagen later het Ridder-kruis van het legioen van eer toezond; moge hier den roem van onzen Landgenoot slaven. Sedert 1813 door onzen geeerbiedigden Koning bevestigd in al de betrekkingen, waarin hij stond tot het Rijk, deelde hij den titel van *Inspecteur-Generaal van den Waterstaat* en de hoogstgewichtige werkzaamheden daaraan verknocht, met den Staatsraad J. BLANKEN JANSZ., tot dat deze, om zijne gevorderde jaren en langdurige werkzame dienften, in het laatst van 1826 van dezelve ontheven, en uitfluitend als Raadsman werd toegevoegd aan den Minister van Binnenlandsche zaken. Na GOUDRIAANS dood bleef zijne plaats onvervuld, en zocht 's Konings wijsheid in vier waterbouwkundigen voor het Rijk, wat GOUDRIAAN alléén omvatte. Inderdaad Mijne Heeren! 's mans roem is te groot voor deze gehoorzaal. Opent de gedenkschriften der Eerste Clasfe, treedt in de boekverzamelingen der wis- natuur- en waterbouwkunde; verplaatst U in onze kunstverzamelingen, in onze havens, in onze dokken, bij onze fluisen, aan onze rivieren, op onze stranden; en laat mij op GOUDRIAAN toepassen wat den verbaasden beschouwer, als uit den mond van den bouwheer (*), in Londens verheven tempel toegalmt: *Circumspice!*

Lager dale mijn toon, nederiger zij mijne reden; kalm en stil, als het graf, waarin het lijk van JOHAN PIETER VAN CAPPELLE nederzank. Sedert den 8ten October 1816 Lid der Eerste Clasfe, dit jaar en meermalen haar Voorzitter, en sedert den 12den Maart 1818 Lid ook der Tweede Afdeeling van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, op Woensdag den 26sten dezer maand overleden. Breed is de lijst der stukken welke aan de beide Clasfen door hem zijn medegedeeld: laat mij U die oplezen.

In de Eerste Clasfe:

Eene Voorlezing over de Automaten der Ouden.

Eene

(*) CHRISTOPH. WHREN, na INIGO JONES.

Eene Voorlezing over CORNELIS DREBBEL.

- over de wiskundige verdienften van Prins MAURITS.
- in de eerste openbare Vergadering over hetgene BOERHAAVE en 's GRAVESANDE ter vestiging en uitbreiding van zuivere grondbeginfelen in de beoefening der Natuurkunde, hebben verrigt.

In de Tweede Clasfe:

Voorlezing over den invloed der Nederduitfche Letterkunde op de Hoogduitfche in de 17de eeuw.

Verhandeling over de poëzij van BELLAMY en HÖLTY.

Voorlezing over eenige Nederduitfche Synonyma.

— over het leven en de verdienften van den Antwerpſchen Burgemeester VAN STRAALEN.

Levensſchets van den hoogverdienftelijken vaderlander ELBERTUS LEONINUS.

Uittrekkels uit de drie overgeblevene en onuitgegevene werken van SIMON STEVYN.

Vertoog over de zoogenaamde kaart van PEUTINGER, volgens de uitgave van den beroemden Aardrijkskundigen MANNERT.

Vertaling der redevoeringen van ELBERTUS LEONINUS.

Historiſch oordeelkundig vertoog over den zoogenaamden Raad van Beroerten, door den Hertog van ALVA ingefteld.

Historiſche en karakterkundige ſchets van de lotgevallen en hoedanigheden van FILIPS WILLEM, oudften zoon van WILLEM den 1ſten.

Omftandig en oordeelkundig overzicht van een uitgegeven werk van den overfte VON SCHEPELER, betreffende de geſchiedenis van Spanje.

Berigten rakende den moord van Parijs, in den St. Bartelsnacht.

Uit-

Uittrekkels uit het archief van Gelderland, houdende:

- 1°. eene dagvaarding van Hertog ARNOLD VAN GELDER voor den vrijen ſtoel te Lemberg.
 - 2°. de intrekking van die zelfde dagvaarding.
- Voorts heeft de Heer VAN CAPPELLE in de openbare Vergadering van 1822 eene voorlezing gedaan over den invloed der vooroordeelen bij de beoefening der geſchiedenis;
- en in die van 1824, over de vaderlandsliefde der Voorouderen.
- Ook heeft hij nog geleverd verſcheidene aanteekeningen voor het glósfarium op HOOFTS werken.

Diep is het gevoel van dezen huisfelijken rouw, een rouw voor ons niet alleen, die in hem een nuttig, geacht en geliefd Medelid miſfen, maar voor deze ſtad, wier lagere ſcholen hij met wijsheid hielp beſturen, van wier hoogere ſchool hij een ſieraad was, geerd en bemind van zijne leerlingen, van zijne leermeesters en ambtgenooten geacht, waardig door zijne medeburgers te worden beſchreid, aan wier letterkundige oefeningen hij ſteeds een werkzaam deel nam; en van het Vaderland, welks geſchiedeniſen hij met wijsgeerigen blik doorzag, met beſcheidenheid beoordeelde, met eene keurige pen te boek ſtelde.

Vroeg en grondig geoefend in de ſchriften der Ouden, koos hij daaruit, wat aan zijne wis- en natuurkundige onderzoekingen paalde, en floot die kennis aan de vorderingen van den tegenwoordigen tijd. Later geroepen tot den leerſtoel der Nederlandſche letter- en geſchiedkunde, toonde hij dadelijk door zijne inwijdings-redevoering: over de verdienften der Amſterdammers ten aanzien van den opbouw en de volmaking der Nederduitfche taal en letterkunde; dat hij, wat ook wangunſt mogt bedillen, waarlijk berekend was voor zijne taak; en naderhand deedt hij daarvan op nieuw blijken door het aanwijzen van het oogpunt, waaruit in den tegenwoordigen tijd de beoefening der Vaderlandſche geſchiedenis moet beſchouwd worden.

Nauwkeurig, gekuſicht, edel en eenvoudig was zijn ſtil; zuiver zijne

taal; duidelijk, deftig en zonder aanmatiging zijne voordragt; en, gelijk de trekken van zijn gelaat fijn en teeder, zijn glimlach tot zachte scherps uitlokkend was, — zoo waren ook zijn gevoel levendig, zijn oordeel fcherpzinnig, zijne reden juist; en boeide hij ligtelijk al wie met hem omging aan zich door bevallige zeden.

Hij verhief zich meer dan eens boven de wangunst van tijden en omstandigheden; was vlijtig zonder woeligheid; arbeidzaam zonder overhaasting; bedachtzaam in woorden en daden; en, na al wat hij deed ter regtvaardiging van de eer, die hij genoot, en tot handhaving van de plaats, waarop hij stond, beloofde hij nog veel meer voor de toekomst. Dit uitzigt mogt niet worden vervuld, en hij roept ons allen, door het voorbeeld van een onverwachten dood toe: uitgebreid is wetenschap en kunst — kort is het leven! (*)

De geleden verliezen zijn, tot dus verre, alléén bij de Tweede Clasfe vervuld door de benoeming van den Hoogleeraar YPEY, den 7^{den} Augustus 1828, in de plaats van den Heer TEN BROECKE HOEKSTRA, en door die van den Baron RÖELL, den 5^{den} Maart van dit jaar, voor den Heer HOOFT, welke beide keuzen door den Koning zijn bekrachtigd.

Vroeger, en wel staande de laatste algemeene vergadering, ontving de Tweede Clasfe Zijner Majesteits goedkeuring op de benoeming van de Heeren W. BROES en J. F. WILLEMS. Deze was Correspondent dier Clasfe sedert 1828. Beide zien wij voor het eerst, als onze medeleden, in deze Vergadering tegenwoordig.

Aangenaam is het mij aan den Heer BROES onze welkomstgroet te brengen, te hartelijker van mijnen wegen, uit hoofde der oude betrekking van den Academischen leeftijd; en uit aller naam, om de algemeene aching, eene regtmatige hulde van erkende verdiensten. Door de geschiedenis der

(*) Sedert werd wegens den Hoogleeraar VAN CAPPELLE een welgeschreven berigt gegeven in den Alg. Konst- en Letterbode van 4 September l. l. N°. 37. Zie ook het *Supplément à la Galerie Historique des contemporains*, Tom. I. p. 97.

der Engelsche kerk met die der Nederlandsche, zoo wel als door krachtigen, korten, puntigen stijl, toonde de Heer BROES, HOOFTS onsterfelijke werken vlijtig te hebben beoefend; in geschied- en letterkunde bedreven te zijn, en aan de Tweede Clasfe de streelende hoop te geven op doorwrochte proeven van zijnen keurigen letterarbeid.

In den Heer WILLEMS, als ijverig voorstander der broederlijke vereeniging tusfchen de letterkundigen van Zuid- en Noord-Nederland, begroeten wij den vertegenwoordiger van alle onze Medeleden uit de Zuidelijke gewesten, daar wij van de hartelijkheid zijner pogingen tot verbreiding der Nederlandsche taal- en letterkunde zoo vele goede vruchten zagen, en nog zoo vele te verwachten hebben. Wel verdiend voortwaar is zijne benoeming tot Lid, na eene welgeslaagde medewerking van acht jaren. Moedig ga hij en gelukkig voort op de loflijk betreden baan. De gunstige getuigenis wegens het broederlijk onthaal, door hem genoten, lokke vele onzer Zuidelijke Medeleden uit, om ons door hunne tegenwoordigheid te verblijden, en het voorbeeld zijner werkzame medewerking noodige ook hen tot ijverige navolging! Had de Clasfe het genoege, beide deze vroegere keuzen door het algemeen gevoelen te hooren wettigen, dat algemeen gevoelen was voor de laatst benoemde Leden eene loffpraak, grooter dan mijne toejuiching wezen kan. Doch wat spreek ik van mijne toejuiching? dit woord, hier anders te eenzijdig, ontviel mij, daar ik terug dacht aan Leidens Hoogeschool, in dien onvergetelijken tijd, toen de vlijtige beoefening der wiskunde, als grondslag van alle hechte kennis, door den Heer RÖELL, mij en anderen ten voorbeeld strekte. Het Instituut en al de Clasfen verheugen zich over de keuze der Tweede, gevallen op eenen man, aan geen der vakken, door onze geheele Instelling beoefend, vreemd; die de gewigtigste Staatsposten steeds wist te vervullen, zonder de letteren aan eene zijde te zetten; die reeds door proeven ook aan de Clasfe, waaraan hij zich liet toevoegen, bewees ook dáár werkzaamheid te beminnen; die zijne oude betrekkingen